

Nr 74.

Av herr **Hægglom m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställningar om anslag dels till odling av gummiförande växter, dels till bidrag till föreningen för växtförädling av fruktträd.*

Som stöd åt de institutioner, som syssla med förädling av våra kulturväxter, föreslås under nionde huvudtiteln (punkterna 95—98 samt 106) praktiskt taget oförändrade anslag för nästa budgetår. Departementschefen hänvisar till rådande ekonomiska läge, och den oförändrade medelsanvisningen behöver i allmänhet inte betyda något bakslag för den nu bedrivna förädlingsverksamheten. När det gäller det arbete för fruktträdsförädling, som bedrivs vid Balsgård av föreningen för växtförädling av fruktträd, synes dock ofrånkomligt, att en reducering av verksamheten blir en följd av att det för nästa budgetår föreslagna anslaget stannar vid 25 000 kronor. Lantbruksstyrelsen har för sin del föreslagit ett belopp på 70 000 kronor.

Om man jämför de belopp på sammanlagt 800 000 kronor, varmed växtförädlingen av övriga kulturväxter föreslås bli understödd, med det obetydliga beloppet på 25 000 kronor till fruktträdsförädlingen, framstår det utan vidare klart, att förhållandet mellan dessa belopp inte står i rimlig proportion till fruktodlingens betydelse i förhållande till växtodlingen i övrigt. Att fruktträdsförädlingen inte endast är till direkt nytta för jordbruket utan för en mängd fruktodlare inom praktiskt taget alla folkgrupper, borde närmast motivera att den särskilt behjärtades. Det intresse, som föreningen för fruktträdsförädling genom utnyttjande av sin nya institutionsbyggnads resurser ådagalägger för att skapa för Norrlands förhållanden lämpliga sorter, gör också, att resultaten av föreningens verksamhet icke endast kommer en begränsad del av landet till godo.

Departementschefen hänvisar i sitt yttrande över detta ansag till ett uttalande av år 1947, att föreningen borde så planlägga sin verksamhet, att någon höjning av statsbidraget ej skulle komma att visa sig erforderlig åtminstone under de närmaste åren. Föreningen torde dock inte kunna lastas för att den utnyttjat de möjligheter till det frikostiga understöd, som kommit föreningen till del genom anslag på miljonbelopp ur Knut och Alice Wallenbergs stiftelse. Tack vare dessa anslag är nu föreningens växtförädlingsanstalt utrustad med en modern institutionsbyggnad, som inte kostat staten någonting, och det blir nu statsmakternas sak att avgöra, huruvida institutionsbyggnadens resurser skola utnyttjas till större eller mindre del. Då institutionsbyggnaden färdigställts våren 1949, synes oss detta vara ett full-

gott skäl, att riksdagen nu för budgetåret 1950/51 ändrar på den inställning som togs genom uttalandet 1947.

Departementschefen har också gjort ett mycket positivt uttalande, att med hänsyn till den betydelse föreningens verksamhet har för den svenska fruktodlingen skäl tala för en höjning av anslaget, men nödvändigheten av att iakttaga återhållsamhet i fråga om ökning av statsutgifterna föranleder honom att blott förorda oförändrat anslag. Erkännande det berättigade i en sådan återhållsamhet kunna vi dock inte finna, att inom ramen för denna inte möjlighet föreligger för en ökning av anslaget till Balsgårdsanstalten, om reducering göres å enligt vår mening mindre nödvändigt bidrag.

Vi syfta därvid på det anslag på 45 000 kronor, som enligt punkt 98 föreslås till odling av gummiförande växter. Det härför anvisade beloppet är nästan dubbelt så stort som det som föreslås till fruktträdsförädlingen, fastän betydelsen av denna odlings- och försöksverksamhet med den gummiförande maskrosen *Taraxacum koksagys* väl torde vara praktiskt taget ingen. Några praktiska resultat av verksamheten ha under årens lopp inte framkommit, och det förefaller närmast osannolikt, att Sveriges utsädesförening för vetenskapligt bedriven försöks- och förädlingsverksamhet med denna växt kunnat förbruka 25 000 kronor per år, liksom det är orimligt att statens jordbruksförsöksanstalts för större och betydelsefullare uppgifter otillräckliga personal skall engageras för odlingstekniska försök med maskrosodling för belopp på 20 000 kronor per år. Vi anse, att dessa försök, som voro berättigade under krigstidens sökande efter uppslag för gummiframställning, nu helt böra inställas. Vi erinra om att intet västeuropeiskt land nått något resultat på denna väg, utan att ersättning för naturgummit skaffats på syntetisk väg. Om detta anslag slopas och motsvarande belopp tillföres fruktträdsförädlingen, skulle just det belopp på 70 000 kronor, som lantbruksstyrelsen förordat, kunna ernås utan anslagshöjning som inverkar på nionde huvudtitelns totalsumma.

Vi hemställa därför,

att riksdagen ville

- 1) avslå Kungl. Maj:ts förslag om ett reservationsanslag på 45 000 kronor till Odling av gummiförande växter;
- 2) anvisa ett till 70 000 kronor höjt anslag till bidrag till föreningen för växtförädling av fruktträd.

Stockholm den 19 januari 1950.

Einar Hæggbloom.

C. Oscar Nolin.

Albert Larsson.

Märta Boman.

Carl Östlund.